

בית הדין הארצי לעבודה

ע"ע 9912-04-14

ניתן ביום 29 ספטמבר 2016

המערערות

1. אולגה פטרמן

2. זיוה יוסף

3. טטיאנה פוסנקוב

4. קטיה שמש

-

המשיבים

1. רימדן בע"מ

2. נחום מירו

לפני: השופטת רונית רוזנפלד, השופטת לאה גליקסמן, השופטת סיגל דוידוב – מוטולה
נציג ציבור (עובדים) מר ראובן רבינוביץ, נציג ציבור (מעסיקים) מר אמנון גדעון

בשם המערערות – עו"ד יעקב שניטמן
בשם המשיבים – עו"ד רן לוין

כתבי עת:

אירית חביב-סגל, "מגמות חדשות בהלכות הרמת-המסך", עיוני משפט, יז (תשנ"ב) 197

אוריאל פרוקצ'יה, "מושג ותיאוריה בתורת האישיות המשפטית", עיוני משפט, יז (תשנ"ב) 167

הדרה בר-מור, "הרמת מסך בבתי הדין לעבודה", ספר גרוס – מחקרים בדיני חברות ומשפט עסקי לכבודו של פרופ' יוסי גרוס, (א' ברק ואח' עורכים, 2015) 343

צפורה כהן; לאה פסרמן-יוזפוב, "פירוק, הבראה, הסדר נושים – חשיפה של נושאי משרה לאחריות במסלולים השונים", ספר גרוס – מחקרים בדיני חברות ומשפט עסקי לכבודו של פרופ' יוסי גרוס, (א' ברק ואח' עורכים, 2015) 291

ספרות:

חביב סגל דיני חברות

צפורה כהן פירוק חברות

חקיקה שאוזכרה:

פקודת החברות [נוסח חדש], תשמ"ג-1983: סע' 267, 373, 374

- חוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973: סע' 12, 39, 61(ב)
 פקודת הנזיקין [נוסח חדש]: סע' 29, 31, 35, 36, 56, 62, 63
 חוק בית הדין לעבודה, תשכ"ט-1969: סע' 24(א), 24(א1), 24(א1ב), 24(א1)
 חוק החברות, תשנ"ט-1999
 תקנות החברות (פירוק), תשמ"ז-1987: סע' 51
 חוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג-1963: סע' 26

מיני-רציו:

* ככלל, ובהעדר נסיבות חריגות במתן צו פירוק כנגד החברה, אין בכך כדי להביא לתוצאה שלפיה מעוכבים הליכים נגד אורגן של החברה בעילות תביעה שעניינן אחריות אישית שלו, בכפוף לכך שעילות תביעה אלו הן בסמכותו העניינית של ביה"ד לעבודה; אין לקבוע באופן גורף כי מתן צו פירוק כנגד חברה תוצאתו היא עיכוב ההליכים או מחיקת התביעה כנגד בעלי המניות בעילה של הרמת מסך. ככלל, צו הפירוק מעכב הליכים כנגד החברה אך אינו מעכב הליכים כנגד בעלי מניותיה או נושאי משרה או צדדים אחרים הקשורים אליה, באופן אישי, והדבר הינו בגדר חריג.

* חברות – פירוק – עיכוב הליכים

* חברות – בעלי מניות – הרמת מסך

* חברות – בעלי מניות – תובענה אישית

* חברות – הרמת מסך – במישור דיני החברות

המערערות הגישו בביה"ד האזורי תביעות כנגד המשיבים לזכויות שונות הנובעות מתקופת עבודתן וסיומה. התיקים נשמעו במאוחד. התביעה הוגשה כנגד המשיבה 1 (להלן: החברה), מעסיקתן של המערערות, וכנגד משיב 2 (להלן: מירו), הבעלים ומנהל החברה. הערעור, לאחר קבלת רשות, נסב על החלטת ביה"ד שדחה בקשה לשינוי החלטתו שבה נקבע כי ההליכים מעוכבים עקב פירוק החברה והם גם מעוכבים כנגד מירו.

בית הדין הארצי לעבודה (מפי השופטת ל' גליקסמן ובהסכמת השופטות ר' רוזנפלד, ס' דוידוב-מוטולה ונציגי הציבור ר' רבינוביץ, א' גרעון) קיבל את הערעור ופסק כי:

אשר לעיכוב הליכים בעילות התביעה המייחסות למירו אחריות אישית, ביחס לעילות התביעה שבהן נטען כי לאורגן של החברה אחריות אישית כלפי העובד שלא בעילה של הרמת מסך ההתאגדות, ככלל ובהעדר נסיבות חריגות במתן צו פירוק כנגד החברה אין כדי להביא לתוצאה שלפיה מעוכבים ההליכים כנגד אותו אורגן בעילות תביעה אלה, בכפוף לכך שעילות התביעה בהן נטען לאחריות אישית של האורגן הן בסמכותו העניינית של ביה"ד לעבודה. לפיכך, היה על ביה"ד האזורי לבחון אם יש להותיר על כנה את התביעה כנגד מירו בעילות התביעה בהן נטען לאחריות אישית שלו; אשר לעיכוב הליכים בעילות התביעה של הרמת מסך ההתאגדות, לפי הדין, משניתן צו פירוק כנגד החברה היה על ביה"ד קמא לעכב את ההליכים כנגדה. אין לקבוע, באופן גורף, כי מתן צו פירוק כנגד החברה תוצאתו היא עיכוב ההליכים או מחיקת התביעה כנגד בעלי המניות בעילה של הרמת מסך. ככלל, צו הפירוק מעכב הליכים כנגד החברה אך אינו מעכב הליכים כנגד בעלי מניותיה (או נושאי משרה או צדדים אחרים הקשורים אליה)

באופן אישי, ועיכוב ההליכים כנגד בעלי המניות או צדדים אחרים הוא בגדר חריג. חריג זה עשוי להתקיים אם בתביעה כנגד בעלי המניות או הצדדים האחרים מועלות טענות שיש להן השלכות רוחב על כלל הנושים או קבוצת נושים (בענייננו, כלל העובדים של החברה שבפירוק), או מיוחסות לבעלי המניות טענות שדומות במהותן לטענות העשויות לשמש בסיס לתביעה על פי סעיפים 373 ו-374 לפקודת החברות.

במקרה דנן, בהחלטת ביה"ד קמא לא נבחנה השאלה האם לטענות המערערות שפורטו בכתב התביעה השלכות על כלל נושי החברה ולא הייתה לפני ביה"ד האזורי עמדת הכנ"ר ועמדת מפרקת החברה, ולא הובהר אם בדעת המפרקת לבדוק את הטענות שהעלו המערערות כנגד מירו. מדובר בנתון משמעותי ביותר לצורך קבלת החלטה אם לעכב את ההליכים בתביעה האישית כנגד מירו. לפיכך, יש להחזיר את הדיון לביה"ד קמא, ולאחר שתובא לפניו עמדת המפרקת ועמדת הכנ"ר, ישקול אם בנסיבות המקרה יש מקום לעכב את ההליכים כנגד מירו בעילה של הרמת מסך.

פסק דין

השופטת לאה גליקסמן:

1. לפנינו ערעור, לאחר קבלת רשות, על החלטתו של בית הדין האזורי בחיפה (ס"ע [51527-09-11](#); [פורסם בנבו] השופטת דלית גילה) מיום 21.3.2014, במסגרתה נדחתה בקשה לשינוי החלטת בית הדין מיום 7.1.2014, שבה נקבע כי ההליכים מעוכבים עקב פירוק החברה (המשיבה 1), וההליכים מעוכבים גם כנגד בעל החברה (המשיב 2).
2. הערעור נדון על יסוד סיכומי טענות בכתב שהוגשו על ידי הצדדים.

רקע:

3. המערערות הגישו בבית הדין האזורי, כל אחת בנפרד, תביעה כנגד המשיבים לזכויות שונות הנובעות מתקופת עבודתן וסיומה. התיקים נשמעו במאוחד.
4. התביעה הוגשה כנגד המשיבה 1 (להלן – החברה), מעסיקתן של המערערות, וכנגד המשיב 2 (להלן גם – מירו), הבעלים ומנהל החברה, אשר על פי הנטען בכתב התביעה היה גם "מעסיק ישיר ובפועל" של המערערות. המערערות עתרו לחייבם יחד ולחוד. בכל הנוגע לתביעה נגד מירו נטען, תחת הכותרת "תביעה להרמת מסך כנגד הנתבע מס' 2" כי יש לחייב את מירו בתשלום הזכויות המגיעות למערערות על יסוד עילות תביעה אלה:
- 4.1. היותו מעסיק ישיר שהתחייב לשלם את שכר העבודה במישרין;

- 4.2. אחריות אישית כנושא משרה בתאגיד ו/או כמי שגרם לאי תשלום זכויות ו/או כמי שהתרשל בניהול החברה;
- 4.3. אחריותו האישית לתשלום שכר יחד ולחוד עם החברה;
- 4.4. הרמת מסך ההתאגדות, נוכח שימוש לרעה במסך ההתאגדות של החברה;
- 4.5. הפרת חובת תום הלב;
- 4.6. אחריות אישית בעוולת הרשלנות;
- 4.7. אחריות אישית בעוולת התרמית.
5. מירו הגיש בקשה למחיקת התביעה נגדו בהעדר יריבות. בהחלטה מיום 1.2.2012 דחה בית הדין האזורי את הבקשה וקבע, בין היתר, כי "בשים לב לטענות העובדתיות, הסותרות, העולות מתצהירי הצדדים...ראוי להמתין עם ההכרעה בדבר היריבות, והאם לאשר 'הרמת מסך' בין הנתבעים, אם לאו, עד להכרעה בפסק-דין". החלטה דומה ניתנה גם במהלך הדיון ביום 4.7.2012.
6. ביום 12.11.2013 המשיבים הגישו בקשה לעיכוב הליכים לאור בקשת פירוק שהוגשה כנגד החברה בבית המשפט המחוזי בחיפה מאחר שהיא נקלעה לקשיים כלכליים ([פר"ק 13-09-44262](#)).
7. בהחלטה מיום 12.11.2013 בית הדין האזורי קבע, בין היתר, כי המערערות יגיבו לבקשה עד יום 16.12.2013.
8. בפסק דין מיום 1.12.2013 בית המשפט המחוזי בחיפה קבע, בין היתר, כי החברה תפורק. בהחלטה נוספת נקבע כי עו"ד ספקטור, אשר בשלב מוקדם יותר שימשה כב"כ המשיבים בבית הדין האזורי, תשמש כמפרקת זמנית של החברה.
9. בתגובתן מיום 8.12.2013 טענו המערערות בתגובה לבקשה לעיכוב הליכים כי על אף שניתן צו פירוק לחברה, הן מתנגדות לבקשה בכל הנוגע למירו. המערערות טענו כי אין בצו הפירוק כדי להסיר את אחריותו של מירו לחובות החברה ולנזקים שנגרמו למערערות בגין תקופת עבודתן בחברה במיוחד נוכח העובדה שמירו גזל כספים מהעובדים ולא העבירם לקופת גמל במשך תקופה ארוכה.
10. המשיבים שבו והגישו את בקשתם לעיכוב הליכים, ובהחלטה מיום 15.12.2013 קבע בית הדין האזורי כי הבקשה נדחית "הן משום שאיני רואה 'צו פירוק' והן משום שלא צוינה עמדת הצד שכנגד...". לאור החלטה זו המשיבים הגישו בקשה

לעיון מחדש בהחלטת בית הדין וצירפו לבקשה את פסק דינו של בית המשפט המחוזי. בהחלטה מיום 24.12.2013 נקבע כי המערערות יגיבו לבקשת המשיבים.

11. בהחלטה מיום 7.1.2014 קבע בית הדין האזורי כי לאור פסק הדין של בית המשפט המחוזי בדבר פירוק החברה, ובהעדר תגובה של המערערות, מתקבלת בקשת המשיבים וההליכים בבית הדין האזורי מעוכבים.

12. ביום 16.1.2014 המערערות הגישו בקשה לביטול ההחלטה מיום 7.1.2014. בין היתר, טענו המערערות כי הן הודיעו שהן מתנגדות לבקשה, וכן כי לא קיבלו החלטה נוספת לה נדרשו להגיב. לגופו של עניין טענו המערערות כי אמנם ניתן צו פירוק כנגד החברה, אולם אין בכך כדי לעכב את ההליכים כנגד מירו, וזאת במיוחד משום שגזל כספים מהעובדים ולא העבירם לקופת גמל במשך תקופה ארוכה.

13. ביום 20.1.2014 הגישו המערערות בקשה חוזרת דחופה לביטול ההחלטה מיום 7.1.2014 ככל שהיא נוגעת לעיכוב הליכים כנגד מירו.

14. המשיבים טענו בתגובה לבקשות כי יש להותיר על כנה את החלטת בית הדין מיום 7.1.2014, וזאת גם לגבי מירו.

15. ביום 27.1.2014 המערערות הגישו בקשה לקבוע מועד לשמיעת ראיות ולמתן החלטה להגשת תצהירים מטעם מירו, במסגרתה הן שבו וטענו, בין היתר, כי למרות שניתן צו פירוק כנגד החברה אין זה פוטר את מירו מאחריות אישית לחובות החברה.

החלטת בית הדין האזורי מושא הערעור:

16. בהחלטה מיום 21.3.2014 קבע בית הדין האזורי כי –

"לא מצאתי הצדקה להגשת בקשה לביטול החלטתי מיום 7.1.14 בשלושה נוסחים שונים [מיום 16.1.14, 20.1.14 ו-27.1.14]; אף לא מצאתי לנכון להעתר לבקשה. הן בשל כך שהתובעות לא הגיבו בזמן - טענת בא-כוחן, שלא קיבל את החלטתי מיום 24.12.13, עומדת בסתירה לאישור העברת ההחלטה בפקס' למשרדו, הסרוק במערכת הממוחשבת [בבקשה 7]; והן מאחר שתלוי ועומד הליך פרוק נגד החברה שהעסיקה את התובעות וניהול הליך לפנינו נגד בעל החברה - נתבע 2 - בטענות ל'הרמת מסך', יש בו כדי לעקוף נושים אחרים [השוו: ע"ע (ארצי) 167/07]. הבקשה לשינוי החלטתי על עיכוב ההליכים – נדחית".

החלטה זו היא מושא הערעור שלפנינו.

טענות הצדדים בערעור:

17. **המערעות טענו** כי שגה בית הדין האזורי כאשר נתן החלטה על עיכוב ההליכים כנגד מירו. בהיבט הדיוני טענו כי הן הגישו תגובה לבקשה לעיכוב הליכים עוד ביום 8.12.2013 במסגרתה טענו כי אין להסיר את אחריותו האישית של מירו לחובות החברה; המערעות לא קיבלו את החלטת בית הדין האזורי מיום 24.12.2013 אשר אפשרה למערעות להגיב להודעת המשיבים מיום 24.12.2013 בדבר מתן פסק הדין של בית המשפט המחוזי, אולם בכל מקרה הן כבר הגישו תגובה כאמור, ולא ברורה החלטת בית הדין מיום 7.1.2014 אשר ניתנה כביכול בהעדר תגובת המערעות; בכל מקרה, אפילו יימצא כי אי הגשת תגובה במועד נעוץ במחדלן הן עדיין זכאיות ליומן בבית המשפט; כמו כן, כנראה עקב תקלה במזכירות ניתנו החלטות סותרות של בית הדין.

לגופו של עניין, טענו המערעות כי מירו איננו מצוי בהליכים של פשי"ר והוא כשיר לנהל הליכים משפטיים המתנהלים כנגדו באופן אישי ולכן לא היה מקום להורות על עיכוב הליכים כנגדו; בית המשפט המחוזי והמפרק אינם עתידים לדון בעילות התביעה האישיות של המערעות כנגד מירו, ולבית הדין הסמכות הייחודית לדון בתביעה האישית כנגד מירו בעילה של הרמת מסך; המפרקת הזמנית שמונתה על ידי בית המשפט המחוזי היא עורכת הדין שייצגה בעבר את המשיבים בבית הדין האזורי. בנוגע לטענת המשיבים כי המפרקת רשאית לבדוק גם האם מירו גרם לקריסת החברה ועשה פעולות אסורות, נטען כי לא ברור כיצד המפרקת יכולה לבצע את תפקידה נאמנה, וכבר הוכח בפועל כי היא אינה מתכוונת לבצע דבר בעניין מירו, והיא אף לא הגיבה לבקשת ב"כ המערעות וטרם הגישה דו"ח מפרק זמני. בתשובה לסיכומי המשיבים, המערעות הוסיפו וטענו כי המפרקת הזמנית טרם בדקה את נכסי החברה, לא ביצעה מימוש מסודר של נכסי החברה, לא ביצעה בדיקה של חובות החברה, בדיקת שעבודים, בדיקה מקיפה של פעילות ותפקודו של מנהל החברה ובעל המניות, מירו; על בית הדין האזורי היה לשמוע עדויות ולהכריע בעילה של הרמת מסך כנגד מירו. בעניין זה טוענות המערעות כי יש להרים את מסך ההתאגדות שכן, בין היתר, וכפי שעולה מדו"ח חקירה כלכלית ותצהיר החוקר, מירו הסתיר נכסים, ניהל את העסק באמצעות בת זוגו והבריח נכסים, וכל זאת כאשר מירו היה מודע למצב החברה, והמשיך להעסיק את

המערערות ולגזול את כספיהן בחוסר תום לב ובתרמית. כמו כן, המשיבים ניכו מתלושי השכר סכומים במשך שנים ולא העבירו אותם לקופת גמל, ואי העברת ניכויים משכר העובדים ליעדם מהווה עילה מספקת להרמת מסך; מירו מנסה להסתתר מאחורי פירוק החברה תוך שהוא מפנה את המערערות למוסד לביטוח לאומי. אולם, למירו קיימת אחריות אישית לחובות החברה ואין לאפשר לו להסתתר מאחורי החברה; בכל מקרה, המוסד לביטוח לאומי מאשר סכומים חלקיים בלבד על פי החוק ועד לתקרה הנמוכה בהרבה מן הסכום המגיע למערערות.

18. **המשיבים טענו כי יש להותיר על כנן את ההחלטות המעכבות את ההליכים כנגד החברה וכנגד מירו.** עותק של הבקשה לעכב הליכים בתיק בית הדין האזורי הועבר לב"כ המערערות ביום 17.12.2013 ומזכירתו אישרה קבלת הפקס. כמו כן, אף לפי רישומי בית הדין האזורי ביום 24.12.2013 הבקשה הומצאה לב"כ המערערות. למערערות ניתנה אפשרות להגיב לבקשה עד יום 2.1.2014, אולם הן בחרו שלא להגיב לבקשה. בהמשך לכך, ניתנה ביום 7.1.2014 החלטה בבקשה, ואין למערערות להלין אלא על עצמן.

לגופו של ענין, בהתאם [לסעיף 267 לפקודת החברות](#) סמכות השיפוט בהליכי פירוק חברה נתונה לבית משפט מחוזי, ומשניתן צו פירוק כל ההליכים התלויים ועומדים נגדה מעוכבים ולא ניתן לפתוח בהליכים חדשים נגד החברה, אלא ברשות בית המשפט המחוזי שבפיקוחו מתנהל הפירוק; עניינן של התביעות הוא ביחסי עבודה, ואף אם הדרישות יתבררו כנכונות הזרוע האחראית לתשלום זכויות עובדים בפשיטת רגל ובפירוק של תאגיד היא המוסד לביטוח לאומי. לפיכך, המערערות יכולות להגיש למפרקת תביעות חוב ולקבל את הכספים מהמוסד לביטוח לאומי; טענות המערערות בנוגע למהימנות של מפרקת החברה והאשמות החמורות שהן מפנות כלפיה כאילו היא אינה מבצעת את תפקידה נאמנה, מועלות ללא כל יסוד עובדתי וללא כל בירור, הן מופרכות ודינן להידחות; בפסיקה יש התייחסות לשיקולי השוויון ההוגנות והיעילות בין נושי החברה, ובמקרה הנדון התביעות בבית הדין לעבודה עלולות להוות ניסיון לעקוף את הליכי הפירוק ודיני הנשייה תוך ייחוס חובות החברה לבעל המניות בה וגביית נשיה ממנו; אם תידרש בדיקת חבותו של מירו, יישקל העניין במסגרת סמכויות המפרק מאחר שלמפרק סמכויות רחבות לבדיקת קריסת החברה והיכולת לבדוק אם נעשו פעולות אסורות על ידי בעל מניות. מירו מעולם לא ניהל עסק באמצעות זוגתו, לא הסתיר

נכסים ולא הבריה נכסים, ובכל מקרה הסמכות היא בידי המפרקת לבחון מעשים כגון אלה וליתן מסקנותיה לבית המשפט המחוזי.

הכרעה:

19. לאחר בחינת טענות הצדדים וכלל החומר שבתיק הגענו לכלל מסקנה כי דין הערעור להתקבל, כך שבית הדין יבחן מחדש את הבקשה לעיכוב הליכים ויתן החלטה חדשה, על יסוד אמות המידה שיפורטו להלן.

20. **אשר לפן הדיוני - אי הגשת תגובה על פי החלטת בית הדין האזורי מיום 24.12.2013:** אמנם, המערערות לא הגישו כל תגובה מטעמן על פי החלטת בית הדין האזורי מיום 24.12.2013. עם זאת, ביום 8.12.2013 המערערות הגישו תגובה מטעמן לבקשה הראשונה של המשיבים לעיכוב הליכים, ומשתגובתן זו ניתנה לאחר מתן פסק דינו של בית המשפט המחוזי והתייחסה אליו, הרי שהלכה למעשה לפני בית הדין האזורי הייתה עמדה מעודכנת של המערערות המתייחסת לגופה של הבקשה לעיכוב הליכים בעקבות מתן צו הפירוק לחברה. משקיבל בית הדין האזורי את הבקשה מהטעם שלא הוגשה תגובה, אין בהחלטתו התייחסות מנומקת לעמדת המערערות בתגובתן, ועל כן נמצאה ההחלטה חסרה, בעיקר בשל העדר הבחנה בין עילת התביעה המבוססת על הרמת מסך ההתאגדות בין מירו לבין החברה לבין עילות התביעה המבוססות על אחריות אישית של מירו כלפי המערערות.

עיכוב הליכים בעילות התביעה המייחסות למירו אחריות אישית:

21. כאמור, בכתב התביעה נטען כי מירו אחראי אישית לחובות החברה כלפי המערערות מכוח מספר עילות, כמפורט להלן:

21.1. היותו **מעסיק ישיר** שהתחייב לשלם את שכר העבודה במישרין. לעניין זה נטען כי מירו היה **"הבעלים /או מנהלים של החברה /או אחראים על מעשי הנתבעת 1 [החברה]"**, וכך היה **"גם מעביד ישיר ומי שהתחייב לשלם את שכר עבודתה [של כל מערערת] במישרין"**.

21.2. אחריות אישית בנושא משרה בתאגיד /או כמי שגרם לאי תשלום זכויות /או כמי שהתרשל בניהול החברה. לעניין זה נטען כי מירו **"חייב באחריות אישית כלפי התובעת באחריות נושא משרה בתאגיד /או כמי שגרמו לאי תשלום זכויות של התובעת /או מי שהתרשל בניהול החברה המעבידה"**.

21.3. אחריותו האישית לתשלום שכר יחד ולחוד עם החברה. לעניין זה נטען כי מירו **"היה אחראי על תשלום שכרה, ביחד ולחוד, עם הנתבעת 1 בכל הזמנים הרלוונטיים לכתב תביעה זה"**.

21.4. הרמת מסך ההתאגדות, נוכח שימוש לרעה במסך ההתאגדות של החברה. לעניין זה נטען כי מירו **"הסתתר מאחורי המסך של החברה בכדי להתעשר על חשבון התובעת. התובעת תטען להרמת מסך כנגד הנתבע 2 תוך ייחוס חובות הנתבעת מס' 1 לבעלי המניות בחברה. הנתבע 2 בהיותו מנהלי החברה עשה שימוש לרעה במסך ההתאגדות לטובתו, לא דאג להעביר סכומים לקופת גמל ואשר נוכח מתלושי השכר"**. בהקשר זה הודגש בכתב התביעה כי מדובר בחברה משפחתית, כי נוכח משכר המערערות כספים שהיו מיועדים להעברה לקופת גמל אולם הם לא הועברו בפועל, וכי די בעובדה זו כדי להביא להרמת מסך ההתאגדות.

21.5. הפרת חובת תום הלב. לעניין זה נטען להפרת חובת תום הלב לפי [סעיפים 12](#), [39](#) ו- [61\(ב\) לחוק החוזים](#), וכי מירו **"נהג בחוסר תום לב כלפי התובעת"**.

21.6. אחריות אישית בעוולת הרשלנות על פי [סעיפים 35](#) ו- [36 לפקודת הנויקין](#). לעניין זה נטען, בין היתר, כי מירו **"חב חובת זהירות מושגית וקונקרטיית כלפי התובעת והיה עליו בזמן העסקתה או בעת תשלום שכר עבודתה לגלות לתובעת שלנתבעת אין די כסף לפרוע התחייבויותיה כלפי התובעת ולשלם לה את מלוא הזכויות הסוציאליות על פי החוק"**.

21.7. אחריות אישית בעוולת התרמית על פי [סעיף 56 לפקודת הנויקין](#). לעניין זה נטען כי מירו נהג כלפי המערערות **"בתרמית... הציג מצגי שווא כוזבים, ביוזעין כי הם כוזבים וגרם להאמין לשווא כי הנתבעת 1 תכבד התחייבויותיה על פי חוקי המגן ותעביר את הפרשות לקופת הגמל במועד"**.

22. כעולה מהפירוט האמור לעיל, עילת התביעה כנגד מירו לא הייתה רק הרמת מסך ההתאגדות, כפי שקבע בית הדין האזורי בהחלטתו מושא הערעור, אלא בכתב התביעה פורטו עילות תביעה רבות, בחלקן נטען **לאחריות אישית** של מירו – היותו מעסיק ישיר, התחייבות אישית שלו לתשלום השכר, הפרת חובת תום הלב ועוולות נזיקיות. בהחלטת בית הדין האזורי לא נעשתה אבחנה בין עילות התביעה המייחסות למירו אחריות אישית, הן מכוח יחסי עובד מעסיק בינו לבין

המערערות והן מכוח עילות אחרות, לבין עילת התביעה של הרמת מסך ההתאגדות.

23. בהתאם לפסיקה, יש להבחין בין הדוקטרינה של הרמת מסך לבין ייחוס אחריות אישית לאורגן של החברה. הרמת מסך משמעותה התעלמות מהאישיות המשפטית של החברה ויצירת קשר משפטי ישיר בין צד שלישי לבין בעלי המניות בחברה. אחריות אישית פירושה הטלת חבות חוזית או נזיקית על אורגן של החברה, באופן אישי, בשל פעולותיו. על מהותה של האחריות האישית פסק בית המשפט העליון:

"אחריות אישית הינה תופעה נורמטיבית שונה בתכלית מהרמת מסך ההתאגדות של החברה. אחריות אישית פירושה הטלת חבות על האורגן עצמו, באופן אישי, בשל פעולותיו. הרמת מסך היא תרופה. מהותה של התרופה – התעלמות מהאישיות המשפטית של החברה ויצירת קשר משפטי ישיר בין צד שלישי לבין בעלי המניות בחברה. יש להדגיש, כי האחריות האישית מקיימת את העיקרון היסודי בדבר אישיותה המשפטית הנפרדת של החברה. הרמת המסך מכרסמת באותו עיקרון על-ידי התעלמותה ממנו. יתרונה של האחריות האישית הינו בהצלחתה "להרחיב את מעגל היריבויות ולתרום לפיתוחם של סטנדרטים לאחריות אישית של נושאי משרה ובעלי שליטה בחברה, מבלי לכרסם בכלליותו של עיקרון האישיות המשפטית הנפרדת" (ראו א' חביב-סגל "מגמות חדשות בהלכות הרמת המסך", עיוני משפט י"ז (תשנ"ב) 197, בעמ' 214; ע"א 407/89 צוק אור בע"מ נ' קאר סקיוריטי בע"מ ואח', פ"ד מח (5) 661).

אבחנה זו חשובה היא, שכן האחריות האישית מוטלת על האורגן על-פי קנה המידה הרגילים להטלת אחריות במשפט האזרחי. האורגן יישא באותו נזק אשר הוא גרם אישית לפי דיני האחריות, הסיבתיות והפיצויים - לעומת זאת - הרמת המסך, חותרת תחת עצם האחריות המוגבלת, הנובעת מאישיותה המשפטית של החברה (ראו א' פרוקצ'יה "מושג ותיאוריה בתורת האישיות המשפטית", עיוני משפט י"ז (תשנ"ב) 167).

ע"א 9916/02 בן מעש נ. שולדר חב' לבניה בע"מ [פורסם בבנו] (5.2.04).

וכן נפסק לעניין הקשר בין עילת תביעה המבוססת על אחריות אישית לבין עילת תביעה המבוססת על הרמת מסך ההתאגדות כך:

"אחריות אישית הינה תופעה נורמטיבית שונה בתכלית מהרמת מסך ההתאגדות של החברה. אחריות אישית פירושה הטלת חבות על האורגן עצמו, באופן אישי, בשל פעולותיו. ענייננו באחריות אישית בדיני הנזיקין. פירושה בענייננו הוא איפוא הטלת אחריות אישית על אורגן בגין עוולה אותה הוא ביצע. הרמת מסך היא תרופה. מהותה של התרופה - התעלמות מהאישיות המשפטית של החברה ויצירת קשר משפטי ישיר בין צד שלישי לבין בעלי המניות בחברה. למשל, בנסיבות קיצוניות עשוי בית המשפט לקבוע כי נושה של החברה יכול להיפרע במישרין מבעלי מניותיה. ודוק: האחריות האישית מוטלת על אורגן. לעיתים אורגן הוא בעל מניות. לעיתים אורגן בחברה איננו בעל מניות. התרופה של הרמת המסך מחייבת את בעלי המניות של החברה. בעלי המניות, בדרך כלל, אינם אורגנים בחברה. עם זאת, לא פעם האורגן אשר יחוב בחבות אישית נזיקית הוא בעל מניות השליטה בחברה. אילו היה מורם מסך ההתאגדות, הוא אשר היה נושא בעיקר הנטל כלפי הצד השלישי."

ע"א 407/89 צוק אור בע"מ נ. קאר סקיריטי בע"מ, פ"ד מח(5), 661.

24. לעניין זה ניתן להקיש גם מהפסיקה הקובעת שככלל, מתן צו פירוק כנגד החברה אין בו כדי להגן על בעלי מניותיה של החברה אשר ערבו לחובותיה, אלא בנסיבות חריגות בלבד [ע"א 550/12 מודל הנדסה חברה לבניין בע"מ נ' אביב שקד (פורסם בנבו) (21.7.2013)]; פש"ר (ת"א) 1734/02 הנסון ישראל בע"מ נ' מיאב חברה קבלנית לבניין בע"מ [פורסם בנבו] (24.2.2003); בש"א (כ"ס) 3548/02 גבי ק. עבודות הנדסה ותשתית בע"מ נ' מיאב חברה קבלנית לבניין בע"מ [פורסם בנבו] (3.10.2002).

25. נציין, כי גם בפסק הדין בעניין סרי [ע"ע (ארצי) 167/07 שלומית סרי – עמותת "בית מדרש לתורה והוראה אלון מורה – שכס" וגרשון מסיקה (פורסם בנבו) (4.6.2008)] עליו הסתמך בית הדין האזורי בהחלטתו, הבהיר בית הדין כי ככל שהיה נטען בכתב התביעה כי מנהל העמותה שבפירוק והחברה שלטענתה הייתה "חברת האם" של העמותה שבפירוק היו מעסיקה של העובדת התוצאה הייתה שונה, באומרו:

"ככל שכתב התביעה היה מבוסס על היות המשיבים מעבידיה של המעוררת 'ביחד ולחוד עם העמותה' שלא על דרך של הרמת מסך וגזירת חבותם מחבותה; במקרה שכזה גם אם הטיעון בכתב התביעה היה טיעון כללי ונגע לכלל העובדים - הייתה לבית הדין סמכות ייחודית לדון באותה תביעה."

26. העולה מהאמור הוא כי העובדה שניתן צו פירוק כנגד החברה אין בה כדי להביא לעיכוב הליכים כנגד מירו בעילות התביעה בהן נטען כי יש להטיל על מירו **אחריות אישית**, הן בשל היותו "**מעסיק ישיר**" ביחד ולחוד עם החברה והן בעילות האחרות. נדגיש, כי בשלב זה של ההליך איננו מתייחסים לשאלה אם כתב התביעה מגלה עילה כנגד מירו בעילות התביעה בהן נטען לאחריות אישית. עוד נציין כי יש לבחון גם את שאלת סמכותו העניינית של בית הדין לדון בעילות התביעה בהן נטען לאחריות אישית, כולן או חלקן, בין היתר נוכח הוראות [סעיף 24\(א\)\(1\)](#) סיפא [לחוק בית הדין לעבודה](#), תשכ"ט – 1969, שלפיו אין לבית הדין סמכות לדון ב"**תובענה שעילתה בפקודת הנזיקין [נוסח חדש]**", ככל שאין מדובר בתובענה שעילתה [בסעיפים 29, 31, 62](#) או [63](#) לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] בקשר לסכסוך עבודה ([סעיף 24\(א\)\(ב\)](#) לחוק בית הדין לעבודה).

27. **כללו של דבר**: בכל הנוגע לעילות התביעה שבהן נטען כי לאורגן של החברה **אחריות אישית** כלפי העובד שלא בעילה של הרמת מסך ההתאגדות, **ככלל** ובהעדר נסיבות חריגות במתן צו פירוק כנגד החברה אין כדי להביא לתוצאה שלפיה מעוכבים ההליכים כנגד אותו אורגן בעילות תביעה אלה. זאת כמובן, בכפוף לכך שעילות התביעה בהן נטען לאחריות אישית של האורגן הן בסמכותו העניינית של בית הדין לעבודה. נוכח האמור, היה על בית הדין האזורי לבחון אם יש להותיר על כנה את התביעה כנגד מירו בעילות התביעה בהן נטען לאחריות אישית של מירו.

עיכוב הליכים בעילת התביעה של "הרמת מסך ההתאגדות":

28. [סעיף 24\(א\)](#) [לחוק בית הדין לעבודה](#), התשכ"ט-1969 קובע סמכות ייחודית לבית הדין האזורי בעניינים המנויים בו. [סעיף 24\(א\)](#) [לחוק בית הדין לעבודה](#) קובע כי האמור [בסעיף 24\(א\)](#) "**אינו בא לגרוע מהוראות כל דין לעניין השיפוט בהליכי פשיטת רגל, פירוק חברה או פירוק אגודה שיתופית**".

29. [סעיף 267](#) [לפקודת החברות](#) [נוסח חדש], התשמ"ג-1983 (להלן - **פקודת החברות**) קובע כי -

"משניתן צו פירוק, או משנתמנה מפרק זמני, אין להמשיך או לפתוח בשום הליך נגד החברה אלא ברשות בית המשפט ובכפוף לתנאים שיקבע".

30. על תכליתה של הוראת [סעיף 267](#) [לפקודת החברות](#) נפסק כי -
"תכלית עיכוב ההליכים בעניינה של חברה בפירוק נועדה להשיג מטרה מרכזית אחת: להגן על הנושים על-ידי חלוקה שוויונית של

H & H Beverage Distrib. v. Dept. of) נכסי החברה בפירוק (Revenue of PA (1988) [16]. כדי לקדם מטרה זו יש צורך בעיכוב הליכים אזרחיים כנגד החברה. הצורך בהסדרת חלוקה שוויונית והוגנת של נכסי החברה בפירוק בין נושיה צומח מן ההנחה שאין די נכסים כדי לספק את התביעות כולן. בחברה אינסולבנטית מתחייב קיומו של הסדר חלוקת נכסים על-פי כללים מוגדרים בחוק, והסדר זה אינו מתיישב מהבחינה הערכית, המוסרית והכלכלית עם מציאות שבה כל נושה המקדים לתבוע בבית-המשפט – זוכה, והאחר שהתמהמה בהגשת תביעה משפטית יצא וידיו על ראשו. כדי למנוע מצב דברים זה קבע החוק כי צו פירוק יעכב את ההליכים המשפטיים וימנע פתיחת הליכים כאלה נגד החברה, וכל הסדר בדיקת חובות הנושים וחלוקת נכסי החברה על-פי אמות מידה מוגדרות ירוכז בידי המפרק, אשר יפעל על-פי כללי הפירוק שבדין. מטרה נלווית לעיכוב ההליכים היא לתת לחברה בפירוק מרווח נשימה בלא לחץ של תביעות נושים כדי שתוכל, במקרים מתאימים, לרכז את מאמציה באפיקים של שיקום".

[רע"פ 9008/01 מדינת ישראל נ' א.מ. תורגמן, פ"ד נו' \(5\) 799 \(2003\).](#)

ובית דין זה פסק כי –

"התכלית היא כי כל ענייני פירוק חברות, אגודות שיתופיות ופשיטת רגל ירוכזו בידי ערכאה אחת. בפני ערכאה זו מוצגים כל האספקטים המשפטיים והכלכליים כמו גם כל הגורמים והאנשים המעורבים בדבר. כך יעלה בידי אותה ערכאה לאזן בין האינטרסים השונים תוך לקיחה בחשבון של הזכויות המשפטיות כמו גם האספקטים הכלכליים הכרוכים בדבר".

[ע"ע \(ארצי\) 1156/00 בתיה גרינבלט ו-15 אחרים - ברית פיקוח לקואופרציה החקלאית העובדת בע"מ \(בפירוק\) \[פורסם בנבו\] \(4.5.2006\).](#)

ראו גם: [רע"א 5222/05 ההסתדרות הרפואית בישראל נ' הכונס הרשמי ואח' \(פורסם בנבו\) \(25.8.2005\); ע"א 505/62 שותפות אחים מאיר חיפה נ' מפרק חברת](#)

[אשראי לעם \(בפירוק\), פ"ד יז 833 \(1963\); ע"א 400/88 א' סוקול ואח' נ' כלנית](#)
[ניהול ואחזקה בע"מ \(בפירוק\) ואח', פ"ד מה\(2\) 866 \(1991\); ע"א 2280/08 ניצן](#)
[ענבר ניהול פרויקטים \(1992\) בע"מ נ' חירם גת חברה להנדסה ובנין בע"מ](#)
 [פורסם בנבו] (4.1.2011)

31. נוכח האמור, בהתאם [לסעיף 267 לפקודת החברות](#), משניתן צו פירוק כנגד החברה היה על בית הדין האזורי לעכב את ההליכים כנגדה. השאלה בה עלינו להכריע היא האם כפועל יוצא ממתן צו פירוק כנגד החברה בכל מקרה ובכל הנסיבות יעוכבו ההליכים כנגד בעל מניות של החברה בעילה של "הרמת מסך ההתאגדות", כמשתמע מהחלטתו של בית הדין האזורי.

32. נקדים ונאמר כי עמדתנו שונה מזו של בית הדין האזורי, ואנו סבורים כי אין לקבוע באופן גורף, כמשתמע מהחלטתו של בית הדין האזורי, כי מתן צו פירוק כנגד החברה תוצאתו היא עיכוב ההליכים או מחיקת התביעה כנגד בעלי המניות בעילה של הרמת מסך.

33. לעניין עיכוב הליכים כנגד צדדים נוספים הקשורים לחברה נאמר בספרה של אירית חביב סגל כך (הערות השוליים הושמטו):

"במקרים מסוימים, ניתן להרחיב את היקפו של עיכוב ההליכים, ולהחילו גם על הליכי גביה כנגד צדדים אחרים הקשורים בחברה, למרות שצדדים אלה אינם סובלים ממצב של חדלות פירעון, ולמרות שלא מתקיימים כנגדם כל הליכי פשיטת רגל או פירוק. הרחבה זו תיעשה במקרים חריגים בלבד, כאשר המדובר בצדדים החבים ביחד עם החברה, וכאשר מידת הזהות שבין החברה לבין צדדים אלה היא כה גדולה, עד שניתן לומר שפסק דין שיינתן כנגד אותם צדדים כמוהו כפסק דין כנגד החברה החייבת. כך למשל, כאשר המדובר בתביעה כנגד מנהל של החברה, הזכאי לשיפוי ולכיסוי ביטוחי כנגד חבותו בתביעה זו, וכאשר החברה היא שיצרה ומימנה את הכיסוי הביטוחי, הרי שבית המשפט נעתר לבקשה להרחיב את עיכוב ההליכים, ולמנוע את קיומו של ההליך כנגד המנהל מחוץ להליכי הפירוק של החברה".

אירית חביב-סגל, [דיני חברות](#) לאחר [חוק החברות](#) החדש, כרך ב', 256-257 (2004).

ראו גם: אירית חביב-סגל, [דיני חברות](#), עמ' 325 (2007).

34. בהחלטה של בית המשפט המחוזי בתל אביב קבעה סגנית הנשיאה השופטת ורדה אלשיך כך: –

“השאלה העומדת בבסיסה של הבקשה הנוכחית, הינה היקפו של הדין המעכב הליכים מקום בו חברה נקלעה לפירוק. אכן, אין ספק כי באורח עקרוני, צו הפירוק מעכב הליכים כנגד החברה, אולם לא כנגד בעלי מניותיה באורח אישי. כך למשל, מקום בו בעל המניות נושא בחובות או נטען כלפיו כי הוא נושא בחובות אישיים, הרי שאין די בצו פירוק או הקפאת הליכים כנגד החברה בכדי לעכבם.

אלא מאי? הדין עשוי להיות שונה, מקום בו מדובר בתביעה לפי סעיף 373 ו-374 לפקודת החברות, או בתביעה אשר מהותה דומה מאד לפועלם של סעיפים זה [צ"ל אלה], אף אם אין היא מוכתרת באורח רשמי בשם שכזה. במצבים כאלו, הרי שעילת התביעה כנגד בעלי המניות או המנהלים, יונקת את עצם חיותה, באורח ישיר, מפועלם כאורגנים של החברה בפרט, ועם התנהלות החברה חדלת הפרעון ערב קריסתה בכלל.”

(ההדגשה הוספה – ל.ג.)

[פ"ר"ק 25087-03-12](#) איל אנקורי נ' כונס נכסים רשמי תל אביב [פורסם בנבו]

(13.3.2013).

בהקשר לנפסק בעניין אנקורי, נבהיר כי הוראת [סעיף 373 לפקודת החברות](#) מאפשרת הגשת תביעה כנגד נושאי משרה בחברה במקרה שבו ניהול עסקי החברה נעשה מתוך כוונה לרמות. הוראת [סעיף 374 לפקודת החברות](#) מאפשרת להגיש תביעה כנגד אדם **“שהשתתף בייזומה או בייסודה [של החברה] או שהיה או הינו נושא משרה בה או כונס נכסים, מפרק או מפרק זמני שלה”**, ככל שהתברר תוך פירוקה של החברה כי אדם כאמור **“השתמש שלא כהוגן בכסף או בנכס של החברה, או עיכבם אצלו, או נעשה חב או אחראי עליהם, או עשה מעשה שלא כשורה או שלא כדין במשא ומתן הנוגע לחברה”**. במסגרת הליך לפי [סעיף 374 לפקודת החברות](#) רשאי בית המשפט לחקור בדבר התנהגותו של אותו אדם ולכפות עליו החזרת הכסף או הנכס או תשלום כסף לזכות החברה כפיצוי על מעשיו. הן על פי [סעיף 373](#) והן על פי [סעיף 374 לפקודת החברות](#), לא רק הכני"ר או המפרק רשאים להגיש תביעה על פי סעיפים אלה, אלא גם כל נושה או משתתף של החברה.

ראו לעניין הוראות [סעיפים 373 ו-374 לפקודת החברות](#): צפורה כהן ולאה פטרמן – [יוזפוב, "פירוק, הבראה, הסדר נושים](#) – חשיפה של נושאי משרה לאחריות במסלולים השונים", [ספר גרוס – מחקרים בדיני חברות ומשפט עסקי לכבודו של פרופ' יוסי גרוס](#), ע' 291, ע' 311 – 326 בעריכת אהרן ברק, יצחק זמיר ודוד ליבאי (2015); [ציפורה כהן, פירוק חברות](#), ע' 725 – 774 (2000) (להלן – [פירוק חברות](#)).

35. בית הדין האזורי הסתמך בהחלטתו על עניין [סרי](#), שבו בית הדין הארצי אישר את קביעתו של בית הדין האזורי [\[בש"א \(י-ס\) 1194/06\]](#), [\[פורסם בבנו\] בש"א \(י-ס\) 1154/06](#) בתיק עיקרי עב (י-ס) [\[2945/03\]](#) שלפיה נוכח הטענות שהועלו בכתב התביעה, שייחסו לנתבעים באותו הליך, מנהל עמותה וחברת נוספת, מעשים של תרמית והברחת נכסי העמותה שבפירוק, מן הראוי כי ההליך לא יתברר לפני בית הדין לעבודה אלא במסגרת בית המשפט שלפירוק או מפרק העמותה. בית הדין האזורי אף ציין בהקשר זה את הוראות [סעיף 374 לפקודת החברות](#) המאפשרות לברר את טענות העובדת התובעת כנגד מנהל העמותה. עם זאת, בית הדין הארצי הדגיש כי שאלת מחיקת התביעה על הסף (או עיכוב ההליכים) ["תלויה באמור בכתב התביעה, בתשתית העובדתית הנטענת בו והנטען לאורה"](#). בעניין [סרי](#), קבע בית הדין הארצי כי לא היה מקום להמשך ההליכים לפני בית הדין לעבודה נוכח העובדה ש-

"על פי התשתית העובדתית המפורטת בכתב התביעה, טענות המערערת [העובדת] כלפי המשיבים [הנתבעים] נוגעות לכלל עובדי העמותה ונושיה ומצדיקות לכאורה הרמת מסך כלפיהם. לבטח כך הם הדברים כלפי מר מסיקה 'המואשם כי ביצע מעשי תרמית והונאת העמותה והונאת עובדיה'. בנסיבות שכאלה של הרמת מסך, אכן המקום לבירור טענות המערערת הינו המפרק ובית המשפט של הפירוק ולא בית הדין לעבודה".

נציין, כי בעניין [סרי](#) בדיון בבית הדין האזורי הן מפרק העמותה והן כונס הנכסים הרשמי (להלן – [הכנ"ר](#)) הביעו עמדתם, שלפיה לטענות העובדת השלכות על כלל נושי העמותה, והמפרק אף הבהיר כי יבדוק את טענות העובדת והמידע שבידיה בקשר למעשים שייחסה לנתבעים באותו הליך, וישקול אם להגיש נגדם תביעה.

36. המשיב הסתמך בסיכומיו על פסיקת בית המשפט המחוזי בירושלים בעניין **קילופי הזהב** [בש"א 4291/08 פש"ר 2199105 **קילופי הזהב בע"מ (בפירוק) – יעקב מנדלסון נ' האחים לורינגר בע"מ ואח'** (פורסם בנבו) [18.1.2009]], שבו התקבלה בקשתו של בעל מניות בחברה לעכב את ההליכים נגדו. גם בעניין **קילופי הזהב** הביעו המנהל המיוחד והכונס הרשמי את העמדה שלפיה נוכח החפיפה בין טענות התובע באותו הליך לבין הטענות שעל המפרק לבדוק – אופן יצירת החובות וייחוסן לאורגני החברה – יש לעכב את ההליכים כנגד האורגנים של החברה. כמו כן, בעניין **קילופי הזהב** הובהר כי הטענות כנגד בעלי המניות יתבררו במסגרת תיק הפירוק, ובמקביל לעיכוב ההליכים הורחבו סמכויות המנהל המיוחד לבדוק את הנסיבות שהביאו לקריסת החברה ולקבוע מי מבין האורגנים של החברה אחראי לכך ומה חלקו של כל אחד באחריות לקריסתה.

37. העולה מן האמור הוא כי ככלל צו הפירוק מעכב הליכים כנגד החברה אך אינו מעכב הליכים כנגד בעלי מניותיה (או נושאי משרה או צדדים אחרים הקשורים אליה) באופן אישי, ועיכוב ההליכים כנגד בעלי המניות או צדדים אחרים הקשורים לחברה הוא בגדר חריג. חריג זה עשוי להתקיים אם בתביעה כנגד בעלי המניות או הצדדים האחרים מועלות טענות שיש להן השלכות רוחב על כלל הנושים או קבוצת נושים (ובענייננו - כלל העובדים של החברה שבפירוק), או מיוחסות לבעלי המניות טענות שדומות במהותן לטענות העשויות לשמש בסיס לתביעה על פי הוראות **סעיפים 373 ו-374 לפקודת החברות**. עמד על כך בית הדין הארצי בפרשת **סרי** באומרו:

"ככל שכתב התביעה היה מבוסס על היות המשיבים חנים בחבות העמותה כלפי המערערת בלבד לאור נוהגם כלפיה; אזי אפשר, שגם אם חבותם הייתה על דרך הרמת המסך - עדיין הייתה לבית הדין הסמכות לדון באותה תביעה, בהעדר השלכת רוחב של הנטען, כלפי עובדי העמותה האחרים ונושיה".

38. **ומן הכלל אל הפרט**: כעולה מסעיף 16 לעיל במקרה הנדון החלטת בית הדין האזורי בעניין עיכוב ההליכים כנגד מירו היא תמציתית ביותר, ולא נבחנו במסגרתה אם לטענות המערערות שפורטו בכתב התביעה השלכות על כלל נושי החברה. יתר על כן. בניגוד למצב הדברים בעניין **סרי**, לא הייתה לפני בית הדין האזורי עמדת הכנ"ר והמפרקת, ולא הובהר אם בדעת המפרקת לבדוק ולחקור את הטענות שהעלו המערערות כנגד מירו. אנו סבורים, כי במקרה הנדון מדובר בנתון משמעותי ביותר לצורך קבלת החלטה אם לעכב את ההליכים בתביעה

האישית כנגד מירו. בהקשר זה יש לציין כי המערערות העלו לפנינו טענה כי נוכח העובדה שמפרקת החברה ייצגה את החברה ואת מירו בהליך קודם למתן צו הפירוק, היא לא תפעל לבדיקת הטענות שהועלו כנגד מירו בכתב התביעה ולא תנקוט הליכים נגדו. נוכח האמור, בנסיבותיו של המקרה הנדון, אנו סבורים כי אין לפנינו את התשתית המלאה הדרושה לצורך מתן החלטה אם היה מקום לעכב את ההליכים כנגד מירו. לפיכך, יש להחזיר את עניינן של המערערות לבית הדין האזורי, על מנת שיבחן מחדש את הבקשה, לאחר שתובא לפניו עמדת המפרקת ועמדת הכונס הרשמי, וישקול אם בנסיבות המקרה הנדון יש מקום לעכב את ההליכים כנגד מירו בעילה של הרמת מסך.

39. מעבר לנדרש נוסף כי השאלה אם יש לעכב את ההליכים בתביעה נגד בעל מניות בעילה של הרמת מסך עת מועלות בתביעה טענות העשויות לשמש בסיס לתביעה על פי [סעיפים 373 ו- 374 לפקודת החברות](#) מעוררת שאלות כבדות משקל, ונפרט להלן את חלקן.

40. אכן, גם נושה, לרבות עובד של החברה, רשאי להגיש תביעה לפי [סעיפים 373 ו- 374 לפקודת החברות](#). עם זאת, הגשת תביעה על פי [סעיפים 373 ו- 374 לפקודת החברות](#) טעונה אישורו של בית המשפט. הפרוצדורה של הגשת תביעה על פי [סעיפים 373 ו- 374 לפקודת החברות](#) קבועה [בתקנה 51 לתקנות החברות \(פירוק\)](#) תשמ"ז – 1987. התקנה מבחינה בין תביעה המוגשת בידי המפרק או הכונס הרשמי לבין תביעה המוגשת בידי נושה או משתתף, וכאשר התביעה מוגשת בידי נושה (כגון עובד) היא צריכה להיות מלווה בתצהיר של המבקש לאימות העובדות הכלולות בה. כמו כן, בהתאם לפסיקה, תנאי מוקדם להגשת תביעה הוא קיומה של תשתית ראייתית לכאורית לצורך קבלת אישור להגשת התובענה [\[פירוק חברות, ע' 739 – 741; רע"א 5388/97 ינוב נ' דן אחיעזר, עו"ד ואח' \(פורסם בנבו\) \(8.2.1998\)\]](#). נוכח המורכבות של הגשת תביעה על פי [סעיפים 373 ו- 374 לפקודת החברות](#) והעלות הכרוכה בכך, מתעוררת השאלה אם יש להטיל על עובד חובה לפעול במסלול זה, במקום הגשת תביעה בעילה של הרמת מסך בבית הדין לעבודה. ספק, אם יש לעובד, במיוחד אם מדובר בעובד שהשתכר שכר נמוך ונמנה עם קבוצות העובדים המוחלשות, שמבקש לתבוע את הכספים המגיעים לו כשכר עבודה וזכויות סוציאליות, המשאבים הדרושים להגשת תביעה כזו, והטלת חובה כזו עלולה להביא לתוצאה שהוא יוותר על תביעתו המוצדקת כנגד בעלי המניות של החברה. מנגד, כפי שנפסק בעניין [סדי](#), אכן יש בעייתיות בכך שתתברר תביעה כנגד בעלי המניות בעילה של הרמת מסך, עת מועלות בתביעה טענות שיש

להן השלכות על כלל הנושים ועשויות לשמש בסיס לתביעה על פי [סעיפים 373 ו-374 לפקודת החברות](#), במנותק מהליך הפירוק של החברה, שנועד לאזן בין האינטרסים השונים והזכויות המשפטיות של כל הגורמים והאנשים המעורבים.

41. זאת ועוד. בהתאם לפסיקת בית דין זה ניתן-

"... מעמד מיוחד לעובדי החברה כנושים לצורך בחינת ההצדקה להרמת המסך, ונקבע כי מדובר בנושה מסוג מיוחד אשר החברה נושאת כלפיו באחריות מוגברת וחובת אמון מיוחדת, מכוח חובת תום הלב המוגברת הקיימת ביחסי העבודה [ראו ע"ע 1201/00 יהודית זילברשטיין נ' ערב חדש (עתונות) – אילת בע"מ ואח' (לא פורסם), [פורסם בנבו], 17.12.2002]. בכך הורחבה גדר הנסיבות בהן תבוצע הרמת מסך, תוך שקילת עקרון תום הלב במקרים המתאימים".

[ע"ע \(ארצי\) 129/10](#) אופיר זוננשיין – G.S.S ג'ניוס סאונד סיסטם בע"מ [פורסם בנבו] (31.10.2011).

וראו גם:

[ע"ע \(ארצי\) 1201/00](#) זילברשטיין – ערב חדש (עתונות) אילת בע"מ [פורסם בנבו] (17.12.2002).

[ע"ע \(ארצי\) 1179/99](#) פרידמן – יוניוב ירחמיאל ובניו חברה קבלנית לבניין בע"מ, [פורסם בנבו] פד"ע ל"ח 817 (2003).

[ע"ע \(ארצי\) 1137/02](#) אדיב – החברה לפיתוח ולמלונאות רחביה בע"מ [פורסם בנבו] (19.1.2003).

[ע"ע \(ארצי\) 185/08](#) אופיר סטרוגו סוכנות לביטוח (1990) בע"מ – ברגר [פורסם בנבו] (14.10.2009).

[ע"ע \(ארצי\) 14199-12-10](#) אלי קליין תכשיטנים בע"מ – יורצ'נקו [פורסם בנבו] (1.3.2012).

עניין סרי, סעיף 4(ד) לפסק הדין.

הדרה בר מור, "הרמת מסך בבתי הדין לעבודה", ספר גרוס – מחקרים בדיני חברות ומשפט עסקי לכבודו של פרופ' יוסי גרוס, ע' 343, בעריכת אהרן ברק, יצחק זמיר ודוד ליבאי (2015).

על כן, ייתכנו מצבים בהם על פי הפרשנות המרחיבה של בית דין זה תקום עילה להרמת מסך, על אף שמפרק החברה לא ימצא מקום לנקוט הליכים על

פי [סעיפים 373 ו-374 לפקודת החברות](#), שעילות התביעה לפיהם מתוחמות ומוגדרות. גם מטעם זה, כמו גם טעמים נוספים, אין זהות מוחלטת בין שני המסלולים

42. לכך יש להוסיף כי ככל שהתביעה כנגד בעל המניות בעילה של הרמת מסך סבה על אי העברת **כספים שנוכו משכרו של העובד ולא הועברו** לקרן הפנסיה או לקופת גמל, מדובר בכספים השייכים לעובד, ולא בכספים השייכים לקופת הפירוק. עוד יש להביא בחשבון ככל שמדובר בתביעה שעניינה אי ביצוע הפקדות של המעסיק לקרן הפנסיה את הוראת [סעיף 26 לחוק פיצויי פיטורים](#), תשכ"ג – 1963, הקובעת כי "**סכומים ששולמו במקום פיצויי פיטורים לפי סעיף 14 או שהופקדו לפי סעיף 20 או לפי סעיף 21 או ששולמו או שהופרשו לקופת גמל לקצבה .. אינם חלק מנכסי המעסיק במקרה של פטירה, פשיטת רגל או פירוק, במידה שתביעות העובדים לפי חוק זה לא סולקו**".

43. נוכח המורכבות של הגשת תביעה על פי [סעיפים 373 ו-374 לפקודת החברות](#), שניתן להגישה בעילות המוגדרות בהוראות סעיפים אלה ובהליך הקבוע בתקנות, ופסיקתו של בית דין זה בעניין הרמת מסך, אפשר שהאיזון הראוי בין האינטרס של העובד למצות את ההליכים בעילה של הרמת מסך ההתאגדות לבין האינטרסים של כלל הנושים והעובדים הוא מתן הודעה למפרק החברה על תביעתו של העובד והטענות הכלולות בה, כך שהמפרק יוכל לבחון טענות אלה והשלכותיהן, ולהודיע לבית הדין את עמדתו והחלטתו אם לנקוט הליכים, ובהמשך לכך בית הדין יכול להביא בחשבון את עמדתו והחלטתו של המפרק במסגרת כלל שיקוליו אם להיענות לבקשה לעכב את ההליכים כנגד בעל המניות בעילה של הרמת מסך. ככל שהמפרק יודיע שאין בכוונתו לנקוט בהליך של בדיקת הטענות או בהליך לפי [סעיפים 373 ו-374 לפקודת החברות](#), על פני הדברים נראה שיש לאפשר לעובד להמשיך לנהל את תביעתו בעילה של הרמת מסך, אלא אם מתקיימות נסיבות השוללות את זכותו, כגון – הסדר נושים הפוטר גם את בעלי המניות [ראו לעניין זה [רע"א 8302/07 ע"א 3732/08 אשכנזי נ' ג'ורגי](#)] [פורסם בנבו] (15.12.2009).

44. מכל מקום, איננו נדרשים להכריע בשאלות כבדות משקל אלה בהליך זה, נוכח העובדה שבנסיבותיו של המקרה הנדון יש חשיבות לעמדתם של המפרק והכנ"ר, שלא הייתה לפני בית הדין האזורי. מן הראוי ששאלות כבדות משקל אלה יתבררו על יסוד תשתית עובדתית מלאה, תוך שמיעת עמדת כל הנוגעים בדבר.

45. **סוף דבר** : הערעור מתקבל כך שהחלטתו של בית הדין האזורי לעכב את ההליכים כנגד מירו בשל מתן צו פירוק בעניינה של החברה מבוטלת. הודעה על התביעה והטענות המפורטות בה כנגד מירו תישלח למפרקת החברה, לשם קבלת עמדתה ועמדת הכנ"ר. לאחר קבלת עמדתם, בית הדין ידון מחדש בבקשה, תוך התייחסות באופן מובחן לעילות התביעה שעניינן אחריות אישית של מירו ולעילת התביעה של הרמת מסך ההתאגדות, ולאחר בחינת עמדת המפרקת והכנ"ר והסדר הנושים של החברה. ככל שלטענת המערערות קיים ניגוד אינטרסים של מפרקת החברה, נוכח העובדה שקודם להגשת בקשת הפירוק ייצגה את המשיבים בהליך זה, יוכלו להעלות גם טענה זו לפני הערכאה המוסמכת.

46. המשיב 2, מירו, ישלם למערערות שכ"ט עו"ד בגין הערעור בסך כולל של 5,000 ₪, אם סכום זה לא ישולם בתוך 30 יום, יישא הסכום הפרשי הצמדה וריבית כחוק מהיום עד למועד התשלום בפועל.

ניתן היום, כ"ו אלול תשע"ו (29 ספטמבר 2016), בהעדר הצדדים וישלח אליהם.

<p>סיגל דוידוב-מוטולה, שופטת מר אמנון גדעון, נציג ציבור (מעסיקים)</p>	<p>לאה גליקסמן, שופטת</p>	<p>רונית רוזנפלד, שופטת, אב"ד מר ראובן רבינוביץ, נציג ציבור (עובדים)</p>
---	-------------------------------	--

רונית רוזנפלד 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, תיקיה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)